

MESTSKÁ POLÍCIA ŽILINA A JEJ ÚLOHY PRI VYHLÁSENÍ MIMORIADNYCH UDALOSTÍ

Milan TURČAN¹ Miroslav KARAK²

ABSTRAKT

Článok pojednáva o vzniku a histórii Mestskej polície Žilina a jej úlohách pri vyhlásení mimoriadnych a krízových situáciách v meste Žilina. Bližšie vysvetľuje možnosti pôsobenia pri mimoriadnych a krízových situáciách v súlade s ustanoveniami zákonov, ktorými sa príslušník mestskej polície pri výkone svojich oprávnení riadi. Ďalej popisuje činnosť príslušníkov mestskej polície prebiehajúcu v súlade s krízovým plánom mesta Žilina.

Kľúčové slová: Kríza, mesto, mimoriadna udalosť, polícia

ABSTRACT

The article deals with the origins and history of the Municipal Police Žilina and its role in the declaration of emergency and crisis situations in Žilina. Clarification possibilities of action in emergency and crisis situations in accordance with the laws, which are members of the Municipal Police in the performance of their entitlements governed. It further describes the activity of Municipal Police, in accordance with the ongoing crisis plan Žilina.

Keywords: Crisis, city, incident, police

ÚVOD

Obecné a mestské polície začali vznikať na Slovensku začiatkom 90-tych rokov ako súčasť nového spoločensko-ekonomického systému na základe celospoločenskej objednávky na zvýšenie bezpečnosti občanov miest a obcí a ich návštevníkov. V zmysle zákona Slovenskej Národnej Rady (ďalej SNR) č. 369/1991 Zb. o obecnom zriadení boli a sú obce a mestá zodpovedné za zabezpečenie verejného poriadku na

¹ Milan Turčan, Mgr. PaedDr., Mestská polícia Žilina, Hollého 11A Žilina, E-mail: turcan@mpza.sk

² Miroslav Karak, Ing., Mestská polícia Žilina, Hollého 11 A Žilina, E-mail: karak@mpza.sk

svojom území. Citovaný zákon umožnil obciam a mestám vytvoriť na plnenie tejto úlohy obecnú, mestskú políciu a definoval aj jej ďalšie úlohy. Zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii platný od 1.1.1992 definoval základné úlohy, práva a povinnosti jej príslušníkov a jej organizáciu. Koncepcia obecných a mestských polícií sa však postupom času menila rozširovaním základných úloh, právomocí a posilňovaním ich represívnych zložiek. Obecné a mestské polície v mnohých oblastiach spolupôsobia s útvarmi Policajného zboru, čo v praxi znamená, že obecná a mestská polícia čiastočne preberá aj úlohy Policajného zboru, čo sa prejavuje pri výkone poriadkovej služby, kde sú úlohy obidvoch zložiek a zákonné prostriedky ich plnenia v podstate totožné.

Ďalšie úlohy obecných polícií, ktoré sú nad rámec zákona o obecnej polícii vyplývajú aj z osobitných zákonov, v ktorých sú zakotvené aj iné úlohy a oprávnenia jej príslušníkov: o rybárstve, o odpadoch, o vnútrozemskej plavbe, o podmienkach premávky na pozemných komunikáciách, atď. [1]

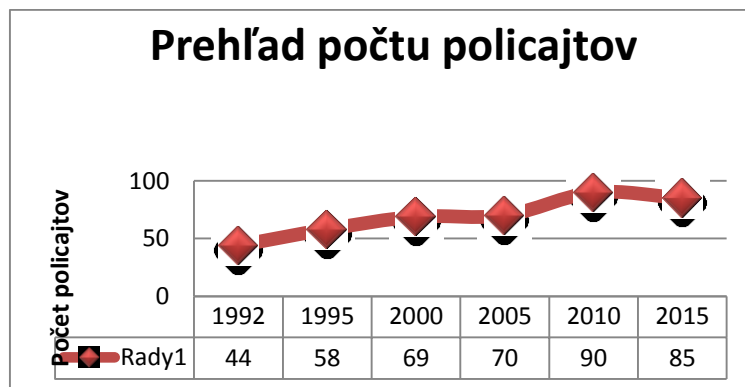
1 VZNIK A HISTÓRIA MESTSKEJ POLÍCIE ŽILINA

Mesto Žilina začalo prijímať prvých zamestnancov Mestskej polície v apríli 1991 a svoju činnosť Mestská polícia zahájila v mesiaci júl 1991.

Pri výkone úloh – zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste, vykonávaní nariadení obce, uznesení obecného zastupiteľstva a rozhodnutí starostu mali mestskí policajti oprávnenie požadovať od každého potrebné vysvetlenie na objasnenie priestupku, ukladať blokové pokuty, zisťovať totožnosť osôb a zadržať podozrivú osobu. [1]

Od vzniku mestskej polície až do súčasnosti pracujú jej príslušníci v nepretržitej prevádzke. Mesto bolo rozdelené na jednotlivé „rajóny“, kde bola zo začiatku, vzhľadom na technické vybavenie, vykonávaná pešia hliadková služba. Existovali i dve motohliadky, ktorých činnosť bola zameraná na hliadkovú službu vo vzdialenejších mestských a prímestských častiach, resp. tieto vykonávali výjazd pri nahlásení oznamov a požiadaviek občanov.

Prehľad nárastu počtu mestských policajtov v Žiline v príslušných rokoch je znázornený v grafe č. 1.

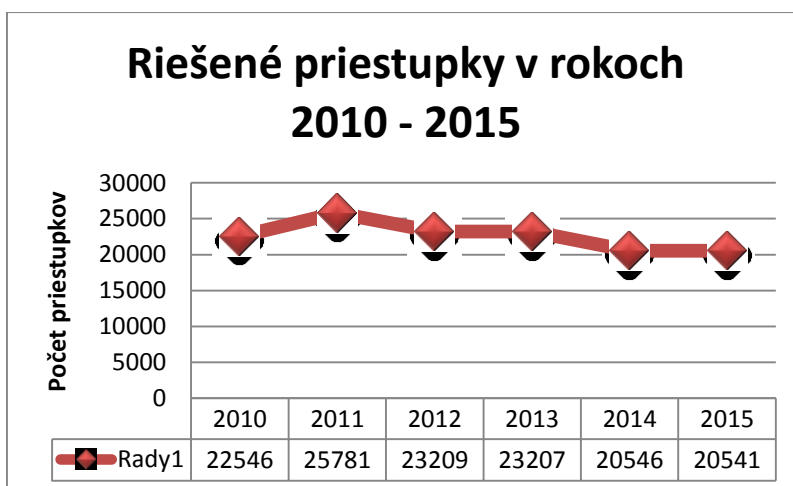

Graf č. 1 Prehľad počtu policajtov. Zdroj: autori.

Od roku 1992 orgány Mestskej polície vykonávajú objasňovanie priestupkov, ale len v prípade, ak ide o priestupky, ktoré sú oprávnené prejednávať v blokovom konaní:

- proti verejnému poriadku,
- proti občianskemu spolunažívaniu,
- proti majetku,
- proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky,
- proti poriadku v správe vykonávanej obcou,
- priestupky porušenia všeobecno - záväzných nariadení mesta.

V grafe č. 2 je uvedený celkový prehľad priestupkov riešených Mestskou políciou Žilina od roku 2010 do roku 2015.

Graf č. 2 Riešené priestupky v rokoch 2010 – 2015. Zdroj: autori.

Ďalšie ustanovenie v zákone o obecnej polícii však ukladá Mestskej polícii Žilina aj ďalšie povinnosti:

- zisťovať pri plnení svojich úloh aj porušenia právnych predpisov, ktoré nepatria do pôsobnosti mesta,
- oznamovať príslušným orgánom zákaz požitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobami maloletými alebo mladistvými,

- plniť úlohy na úseku prevencie.

Mestskou políciou v Žiline bolo popri plnení svojich úloh zistených a oznámených na príslušné orgány aj viacero trestných činov najmä pri páchaní rôznej násilnej, majetkovej, mravnostnej a drogovej trestnej činnosti.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona o obecnej polícii spolupracovala Mestská polícia Žilina s nasledovnými orgánmi a organizáciami:

- Mestské a obecné polície v rámci celej SR – v zmysle požiadaviek príslušných polícií, ktoré sa týkali najmä spolupráce pri objasňovaní priestupkov,
- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru (ďalej KR PZ) Žilina, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru (ďalej OR PZ) Žilina a Obvodné oddelenia Policajného zboru (ďalej OO PZ) Žilina v rámci celej pôsobnosti mestskej polície – poskytovanie nezúčastnených osôb pri úkonoch vykonávaných OR PZ, spolupráca pri poskytovaní údajov o osobách priestupcov, ktorých priestupky sa týkali § 50 zákona o priestupkoch, pomoc pri pátraní po osobách, po ktorých bolo vyhlásené pátranie, pomoc pri hľadaných osobách, spolupráca pri zabezpečovaní verejného poriadku pri kultúrnych a športových akciách konaných v meste Žilina,
- Úradom justičnej a kriminálnej polície Žilina – ako pri ostatných už uvedených organizačných zložkách PZ,
- Hasičským a záchranným zbor Žilina – spolupráca na úseku prevencie a ochrany života a majetku občanov,
- Okresnými úradmi v rámci celej SR – odstúpenie priestupkov k správne konaniu, prevencia.

V tabuľke č. 1 je uvedený počet zadržaných osôb, po ktorých bolo vyhlásené pátranie orgánmi Policajného zboru a Zboru väzenskej a justičnej stráže:

Tabuľka č. 1 Počet zadržaných osôb v rokoch 2010 – 2015. (Zdroj autor)

Rok	Počet zadržaných osôb
2010	35
2011	30
2012	41
2013	60
2014	53
2015	18

2 ČINNOSŤ MESTSKEJ POLÍCIE PRI MIMORIADNYCH UDALOSTIACH

V zmysle zákona o obecnej polícii je Mestská polícia Žilina povinná spolupôsobiť s príslušnými útvarmi Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru a ostatnými záchrannými zložkami pri ochrane obyvateľov obce a iných osôb

v obci pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobit' pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred jeho poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím. [2]

Príslušníci Mestskej polície v Žiline v roku 2010 pri zvládaní lokálnych povodní a víchríc monitorovali hladiny vodných tokov v meste, zisťovali a nahlasovali rozsah spôsobených škôd, usmerňovali premávku a plnili informačnú funkciu pre obyvateľov dotknutých oblastí.

V roku 2013 počas zosuvu svahu v prímestskej časti príslušníci Mestskej polície Žilina monitorovali a nahlasovali aktuálny stav krízového štábu, usmerňovali dopravu a takisto plnili informačnú funkciu pre obyvateľov prímestskej časti.

V júli 2014 poskytovali príslušníci Mestskej polície Žilina súčinnosť záchranným zložkám pri odstraňovaní povodní na území mesta.

Mestská polícia Žilina sa v prípade vyhlásenia mimoriadnej udalosti riadi nariadeniami náčelníka Mestskej polície a rozhodnutiami krízového štábu mesta Žilina. V prípade povodní v súčinnosti s občanmi mesta, poslancami Mestského zastupiteľstva a členmi Dobrovoľného hasičského a záchranného zboru vykonáva od času nebezpečenstva povodní zvýšený dohľad nad kritickými úsekmi vodných tokov za účelom okamžitého odstraňovania naplavenín, vznikajúcich záatarás a zápchy.

Spolupôsobí pri:

- varovaní obyvateľstva a vyrozumení dotknutých osôb, pri vyhlasovaní a odvolávaní stupňa povodňových aktivít,
- vykonaní evakuačných prác aj samotnej evakuácie,
- zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania osôb,
- pri odstraňovaní škôd.

Jednotliví príslušníci mestskej polície sú určení ako vedúci evakuačných zariadení podľa plánu evakuácie mesta Žilina.

Mestská polícia Žilina pri riešení a zabezpečení poriadkového a bezpečnostného zabezpečenia evakuácie spolupracuje s:

- Policajným zborom Slovenskej republiky
- orgánmi krízového riadenia samosprávneho kraja a ostatnými orgánmi štátnej správy;
- EK miest a obcí,
- Hasičským a záchranným zboru,
- Vojenskou políciou,
- poriadkovými hliadkami miest a obcí z radov občanov atď.

Príslušníci obecnej a mestskej polície pri:

- riadení cestnej premávky:
 - regulujú a usmerňujú premávku na výjazdových komunikáciách, križovatkách a evakuačných trasách tak, aby evakuované osoby a dopravné prostriedky čo najrýchlejšie opúšťali ohrozené územie,
 - informujú a požadujú od správcu komunikácie odstraňovanie prekážok cestnej premávky na evakuačných trasách, podieľajú sa na priechodnosti trás,
 - dohliadajú na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a spolupôsobia pri jej riadení, regulácii pohybu motorových vozidiel a peších kolón na evakuačných trasách,
 - v prípade potreby sa podieľajú na určení obchádzky, na ktorej regulujú a usmerňujú premávku v prípade nepriechodnosti evakuačnej trasy,
 - podieľajú sa v spolupráci s Vojenskou políciou na regulácii dopravy na určených automobilových cestách využívaných pre evakuáciu v čase vojny a vojnového stavu,
- ochrane a zabezpečovaní verejného poriadku:
 - spolupôsobia pri zabezpečovaní verejného poriadku v evakuačných zariadeniach a vykonáva opatrenia na jeho obnovu, ak bol porušený,
 - zabezpečujú zvýšenú hliadkovú a obchádzkovú službu s cieľom predchádzania trestnej činnosti,
- kontrole osôb a ochrane majetku:
 - kontrolujú osoby, ktoré vstupujú do ohrozeného územia podľa povolení vydaných orgánom, ktorý vyhlasuje a riadi evakuáciu na postihnutom území a zabraňuje vstupu nepovolaným osobám,
 - venujú zvýšenú pozornosť pohybu záujmových osôb,
 - pomáhajú evakuovaným osobám pri získavaní informácií o rodinných príslušníkoch,
 - zabezpečujú ochranu majetku v postihnutých územiach formou obchádzkovej a hliadkovej služby, pokiaľ je možný vstup do týchto priestorov,
 - pomáhajú pri hľadaní rodinných príslušníkov evakuovaných osôb. [3]

Pri vyhlásení mimoriadnych udalostí, či už vyvolaných vplyvom živelnej pohromy, technickej alebo technologickej havárie, prevádzkovej poruchy, prípadne úmyselného konania človeka postupuje Mestská polícia Žilina v podstate rovnako, v každom prípade sa vždy riadi rozhodnutiami krízového štábu.

ZÁVER

Prínos Mestskej polície Žilina v oblasti zabezpečovania ochrany života, zdravia a majetku občanov a mesta a dohľad nad dodržiavaním verejného poriadku za dobu jej existencie je neodškriepiteľný. Počas skoro dvadsaťpäť rokov jej činnosti dokázala svoju opodstatnenosť a nezastupiteľné miesto. [4] V súčasnosti je plánovaný nový zákon o obecnej polícii, v ktorom by mali byť komplexnejšie riešené postavenie

a oprávnenia obecných polícií, povinnosti obce, ktorá má zriadenú obecnú políciu, podmienky spolupráce obecných polícií s Policajným zborom ako aj inými orgánmi verejnej správy, ako aj povinnosti a oprávnenia príslušníkov obecných polícií.

LITERATÚRA

- [1] KRALOVIČOVÁ, Lucia, Komentár k zákonu SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, Prešov, 2011
- [2] Zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii
- [3] SEIDL, M., TOMEK, M., VIČAR, D. *Evakuácia osôb, zvierat a vecí*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, EDIS - vydavateľstvo ŽU, 2014. ISBN 978-80-554-0939-9.
- [4] ANDREJKO, Ján, Komentár k zákonu SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, Prešov, 2011